

ÇOCUK DOSTU ŞEHİRLER: LÜLEBURGAZ ÖRNEĞİ

Kemal Öktem

Hacettepe Üniversitesi

Prof. Doktor

kemalok@hacettepe.edu.tr.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2040-426X>

İrem Ece Akpınar

Namık Kemal Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

i.ece.akpinar@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5302-2893>

ÖZET

Çalışmanın amacı, Lüleburgaz Belediyesi'nin yapmış olduğu çocuk dostu şehir projesinin incelenerek, uygulanabilirliğini değerlendirmektir. Projenin amacı, çocuk haklarının şehirlerde uygulanması olduğu kadar, yaşayan örneklerle, bu konuda yerel yönetim sisteminin gelişmesi, ilgili deneyim ve birikimin oluşturulmasıdır. Konunun bir uluslararası kural haline gelmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin, Birleşmiş Milletler Genel Asamblesi tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilip 2 Eylül 1990 tarihinde de yürürlüğe konulmasıyla gündeme gelmiştir.

Yerel bir aktör olarak Lüleburgaz Belediyesi ise; Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF) tarafından 2014 yılında başlatılan projenin ulusal koordinasyonunda, IKEA ve UNICEF Türkiye Milli Komitesi'nin finansman desteği ile yürütülen, "Çocuk Dostu Şehirler" projesinde paydaş olarak yer almıştır. Bu çalışmanın amacı, Lüleburgaz belediyesinin yapmış olduğu "çocuk dostu şehir projesi" bağlamında, bu yerel yönetim model-proje örneğinin incelenerek, mülakat çalışmasıyla elde edilen verilerle, uygulanabilirliğini değerlendirmek, böylesi girişimler "faydalı model" ise; uygulamanın olumlu yaygın etkisini tartışmaya açmak, kamu yararı açısından, kamuoyunun farkındalığını geliştirmektir.

Anahtar Kelimeler: Kent Yönetişimi, Çocuk Dostu Şehir, Kent ve Mekan, Çocuk hakkı.

Alan Tanımı: Urban governance, Comparative local government, Child-friendly city.

CHILD-FRIENDLY CITIES: THE SAMPLE OF LULEBURGAZ MUNICIPALITY

Abstract

The subject of this study is to evaluate the feasibility of the Project of CHILD-FRIENDLY CITY prepared by the municipality of Lüleburgaz through studying the literature, documents and field-interviews. The aim of the Project is to form a local management system, via real examples, related experiences and accumulation as well as the implementation of child rights in cities. This issue was accepted as an international rule by General Assemble of United Nations, via real examples, accordance with the convention on the rights of the children and became a current issue after it was put into effect on the 2nd of September, 1990.

As a local actor; the municipality of Lüleburgaz involved as a mutual partner in the local coordination of the Project of Child-friendly Cities initiated by United Nations Children's Fund (UNICEF) in 2014 and funded by Turkish National Committee and IKEA and UNICEF. The subjective of this study is to, with the data from the interviews, evaluate the feasibility by studying "Model-Project" prepared by this municipality in the context of Project of CHILD-FRIENDLY CITY prepared by the municipality of Lüleburgaz; and if such attempts are "Useful Model", is to bring its 'common positive effects' for discussion and to raise the awareness of the Public, in regard to public interest.

Keywords: *City Governance, Child Friendly City, City and Place, Children's Right, Participation.*

JEL Code: *R11, 035*

1.GİRİŞ

“Çocuk dostu kent” kavramı, çocuğun gelecekte yaşadığı kentte söz sahibi olduğu, fiziksel ve sosyal gelişimini destekleyebilen özelliklere sahip olan kenttir. Kentin, fiziksel anlamda çocukların hoşlanacakları ve kendilerini güvende hissedebilecekleri alanları oluşturmayı hedeflemektedir (Churchman, 2003). Sağlıklı bir kentte yetişen çocuklar psikolojik yönden olumlu bir gelişme göstererek, zihinsel süreç becerileri kazanmalarını geliştirmektedirler. Böylece çocuklar güvenli ve huzurlu bir kent ortamında yetişebileceklerdir.

Bireyin çocukluktan itibaren temel gereksinimlerinden biri olan ilişki kurmak, sosyalleşmek ve kendini iyi ifade edebilmek, dış mekân yaşantısını oluşturabilmesine, yani tasarımda mekânsal kurgunun ilişki kurma bağlamında yaşadıkları çevre ile bağ kurabilmeleriyle ilgilidir. Çocuk dostu kentlerin yaygınlaştırılması bireylere sağlıklı koşullar oluşturması açısından önemlidir.

Lüleburgaz belediyesi yaşanabilir ve sürdürülebilir bir ilçe kurgularken, çocukların gelişimlerini oyunla destekleyerek, yaşadıkları mekânda iletişimini ve aidiyet duygusunu güçlendirmeyi hedeflemektedir. Küreselleşme süreciyle yaşanan değişim sonucu çocuklar kapı önlerine bile çıkamamakta ve yaşadıkları mekândan uzak yetişmektedirler. Kentlerde yoğun yapılaşma nedeniyle çocukların gereksinimleri, beklentileri ve istekleri kentlerde karşılanamamaktadır. Çocuklar yaşadıkları çevre ile bağ oluşturmamakta dış çevreden uzaklaşmaktadırlar.

Günümüzde çocuklar, sokakların kendisine tanıdığı olanaklardan uzak kalmakta, sosyal, kültürel, zihinsel gelişimleri olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu bağlamda kentsel mekanlar tasarlanırken çocukların gereksinimlerine uygun olarak tasarlanması yaşadıkları çevrede bağ kurmaları açısından önemlidir. Çocukların oyun alanları ve okul bahçeleri de çocuğun ihtiyaçlarına, beklenti ve isteklerine cevap verebilecek nitelikte olması gerekmektedir (Tandoğan, 2011: 23). Bu amaçlar, çocukların kentin sokaklarında güvenle yürüyebilmeleri, oyun oynamak için olanaklara, birçok arkadaşa, yeşil alanlara sahip olmaları, kirlenmemiş, temiz ve sürdürülebilir bir çevre açısından önemlidir.

1.1. ÇALIŞMANIN KONUSU

Bu çalışma kapsamında kentleşmenin ortaya çıkardığı sonuçlar doğrultusunda çocuğun kentteki durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır. “Çocuk Dostu (Kent)” kavramından yola çıkılarak çocuğun yaşadığı kentsel mekânda Lüleburgaz belediyesinin yapmış olduğu “çocuk dostu şehir projesi” bağlamında, bir yerel yönetim model-proje örneği incelenerek, mülakat çalışmasıyla elde edilen verilerle, uygulanabilirliği değerlendirilecektir. Bu bağlamda gelecekte, böylesi yapılmış olan çalışmalarla çocuk dostu şehir projesinin devamı gerçekleşecek mi, yoksa sadece bir proje olarak mı kalacağı tartışılacaktır.

1.2. Konunun Önemi Ve Problematik

Birleşmiş Milletler raporlarında ve Çocuk Haklarına Dair sözleşmenin birinci maddesine göre, 0-18 yaş grubundan bulunanlar çocuk kabul edilmektedir (Özservet ve Boz, 2016: 86). Toplumun en temel taşlarından biri olan çocuklar, sağlıklı bir beden-psikoloji ile gelişirlerse yepyeni fikirlerle yeni bir dünya tasarlayabilirler.

1996 yılında düzenlenen Habitat 2 konferansında çocuk dostu kent kavramı tanımlanarak, kentlerin öncelikli olarak çocuklar için, daha yaşanır yerler haline getirilmesi hedeflemektedir. Çocukların yaşadıkları mekânlarda haklarına sahip çıkmalarına, çocukların kentlerde seslerini duyurmalarına ve kamusal

politikaların, programların geliştirilmesine öncülük etmektedir (Riggio, 2002). Bu çerçevede çocuk haklarının hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Yerel bir yönetim sistemi kurmak için gerekli olan dokuz temel kural tanımlanmaktadır. Bunlar:

1. Çocukların Katılımı
2. Çocuk dostu yasal çerçeve
3. Kent ölçeğinde çocuk hakları uygulama stratejisi
4. Çocuk hakları Birimi
5. Uygulanan çocuk politikalarının etkilerinin değerlendirilmesi
6. Çocuk Bütçesi
7. Kentteki çocuklara ilişkin durum analizlerinin düzenli olarak tespiti
8. Çocuk hakları bilincinin yerleştirilmesi
9. Çocuklar için bağımsız hukuksal birimler kurulması, gönüllü kuruluşların desteklenmesi

başlıkları altında sıralanmaktadır.

Çocuk dostu kentin amaçlarını incelediğimizde, 0-18 yaş aralığında her gencin yaşamış oldukları kentte karar alma süreçlerinde aktif olmalarını, yaşadıkları kente dair isteklerini dile getirmeleri vurgulanmaktadır (Çakırer-Özservet, 2015: 40).

Aynı zamanda çocukların fikirlerini özgürce dile getirirken, aile, toplum ve sosyal yaşama katılımlarını sağlıklı bir çevrede yaşamaları gerektiği dile getirilmektedir (Percy, 2004). Çocukların, eğitim, sağlık-bakım ve barınma ihtiyaçları gibi en temel gereksinimleri yaşadıkları mekânda karşılanması gerekmektedir (Tandoğan ve Ergun, 2013: 140). Çocukların yaşadıkları mekânda şiddet ve sömürden korunmaları gerekmektedir. Bu bağlamda çocuk dostu kentte çocukların yaşadıkları kentte sömürü, istismar, şiddet ve suiistimalden korunmaları hedeflenmektedir (UNICEF, 2003). Projede çocukların kendilerini daha özgür bir şekilde ifade etmeleri amaçlanmaktadır.

Tasarlanan çocuk dostu sokağında güvenli oyun oynayabilmeleri, arkadaş ilişkilerini geliştirmeleri, sürdürülebilir bir kentte yaşamalarının önemi vurgulanmaktadır. Özellikle çocukların kültürel ve sosyal olaylara katılımlarını, etnik kökenine, dinine, gelirine, cinsiyetine ve engelli olup olmamalarına bakmaksızın her hizmete ulaşabilmelerinin önemi vurgulanırken, yaşadıkları kentte her çocuğun eşit haklara sahip olması gerektiği projede amaçlanmaktadır (Riggio, 2002).

1.3 Araştırma Sorusu

Kırklareli’nde Çorlu, Edirne, Tekirdağ’dan sonra Trakya’nın dördüncü en büyük yerleşim yerlerinden biri olarak kabul edilen Lüleburgaz ilçesi, 6 belde 30 köyden oluşmaktadır.

Kentleşmenin getirdiği sorunları en hızlı yaşamaya başlayan kent, yoğun yapılaşma nedeni ile açık alanların azalmasına tanık olmaktadır (Gökulu, 2010: 211).

Küçük bir ilçe olsa da, şehir içinde, otomobil sahipliğinin artmasına bağlı olarak trafik yükü artmaktadır. Böylece açık alanlar ve çocukların oyun oynayabileceği alanlar kısıtlanmakta ve açık alanlar çocuklar için tehdit alanını oluşturmaktadır (Gray, 2013: 25). Şehir içinde yoğun göç devam ederse zaman içerisinde çocuğun gereksinimlerine, beklenti ve isteklerine cevap veremeyerek, yaşanabilir kentten uzak kalabilme durumu yaşanabileceği söylenebilmektedir (Sanson, et al, 2012). Günümüzde hızlı kentleşme sonucunda çocuklar kapalı alanlara maruz kalmakta ve yaşamış oldukları kente uzak yetişebilmektedirler. Böylece yaşamış oldukları mekânlar oyun alanlarından mahrum kalmakta, sosyal, kültürel, zihinsel gelişimleri olumsuz yönde etkilenmektedir (Tandoğan, 2014: 21).

1.4 Amaç

Bu çalışmanın çıkış noktası “Child Friendly City -Çocuk Dostu Kent” kavramıdır. Bu bağlamda çocuk dostu kent kavramı tanımlanarak, tasarım ve yönetim açısından gerekli olan niteliklerin araştırılmasıdır. Bu doğrultuda kentsel mekânda “Çocuk Dostu Kent” kavramı bağlamında Lüleburgaz belediyesinin yapmış olduğu projeler değerlendirilerek, kentin çocuk için daha yaşanılır hale gelmesi için yeterli midir sorusuna cevap aranacaktır. 2015 yılı boyunca devam etmiş olan projenin son iki faaliyeti, 2016 yılının ocak ve mart aylarında gerçekleştirilmiştir. İlgili belediye ayrıca çeşitli “yenilikçi” örnekler sergilemektedir; örneğin, 2017 Lüleburgaz Bisiklet Yılı ilan edilerek, karbon salınımı, iklim değişikliği gibi çevresel sorunlarla ilgili hem uygulamalı hem de bilgilendirici katkılarla, başta çocuklar olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde farkındalık yaratılması amaçlanmaktadır

1.5 Çalışmanın Yöntemi

Çalışma literatür araştırması ve alan araştırmalarından oluşmaktadır. Çalışmanın örneklem kümesi 7 -14 yaş arasında çocuğu/çocukları olan ebeveynlerdir. Saha araştırması kapsamında Lüleburgaz ilçesinde yaşayan 40 kişiyle 06.03.2018 tarihinde mülakat çalışması gerçekleştirilmiştir. Kişilerle – bireysel yanıtlarının etkilenmeyeceği ortamlarda - yapılan görüşmelerde, konuyla ilgili sorular sorulmuştur.

Araştırmada görüşülecek olan katılımcılar belirlenirken; araştırmanın odak konusu olan Çocuk Dost Kent projesi hakkında doğrudan ya da dolaylı olarak bilgisi olan kişilerden olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmada, belediyelerin ilgili birimleriyle ayrıca görüşülerek, süreç hakkında bilgi alınmıştır. Araştırmanın en önemli kısıtlılıklarından birisi, saha araştırmasında görüşülecek olan kişilerin sayısının sınırlı oluşudur. Diğer bir sınırlılık ise, araştırmanın geçmiş döneme ait bir proje olduğu için verilen cevapların bugün düşünerek vermiş oldukları cevaplar olmasıdır.

2. ÇOCUK HAKLARI VE ÇOCUK DOSTU KENT

Çocukları Koruma Fonu (Save The Child Fund) üyesi olan Eglantyre Jebb, 1922 yılında, çocuk hakları üzerine bir taslak hazırlamıştır.

1. *Her ulustan, ırktan ve inançtan çocukların sömürüye karşı korunmasını hedeflenmesi,*
2. *Çocukların, fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerinin her çocuk için eşit olarak sağlanması,*
3. *Ebeveynlerin çocuklara karşı sorumlulukları benimsemeleri,*

Taslakta yer alan önemli maddelerdir. Taslak daha sonra Birleşmiş Milletler tarafından 1924'de *Çocuk Hakları Cenevre Sözleşmesi* olarak kabul edilmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, her insanın sahip olduğu hak ve özgürlükleri ilan etmiştir. *Çocuk Hakları Deklarasyonu*'nun kabulü önemlidir; çocuk haklarının gerçekleşmesini sağlamak tüm bireylerin sorumluluğudur (Levin, 1991). *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme*, Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Böylece çocukların "Magna Carta"sı olarak kabul edilen bu belge birçok ülke tarafından onaylanmıştır. (Unicef, 1997). Çocuk Hakları Sözleşmesi her çocuğun eşit haklara sahip olmasını gerektirdiğini, toplumda her çocuğun toplumun her alanında aktif ve sorumlu bir birey haline gelmesi fikrine dayanır (Unicef, 1998).

Türkiye Sözleşmeyi, 30 Eylül tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde toplanan "Çocuklar için Dünya Zirvesi"nde imzalanmıştır.7, 29 ve 30. maddelerine çekince konulmuştur. 4058 sayılı yasayla onaylanması uygun bulunan Sözleşme, 27 Ocak 1995 günü Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (UNISEF, 2007).

Hızlı kentleşme, kent planlaması ve tasarımında, çocuk ve gençler konusunu gündeme getirmekte, ileriki yıllarda katılımı da ilgilendirmektedir. Sürdürülebilir kalkınmada, insanın da içinde bulunduğu bir ortam açısından, insan hakları ve

yeterli gelir düzeyi, artan nüfusun maliyet-etkin biçimde yerleşmesi, nüfus-yoğun kentleşmenin artacağı yönüne işaret etmektedir. Yaşlılara hoşgörülü bir kentin, çocuklar için de uygun duruma geleceği varsayılmaktadır. “Duyuların, duyguların, zekânın ve kültürün gelişimi, doğal-çevreyle etkileşimle yakından ilgilidir”. Orta ve uzun dönemde, çocukların hakları, planlama ve kalkınma; hayat kalitesi ve refah, sağlıklı mekânlara erişim ve sosyal sermayenin gelişimi, birbiriyle bağıntılı değişkenlerdendir ve çocuk-dostu kent, sürdürülebilir kalkınma için bir planlama modeli olabilir (Malone, 2017: 11-12). Kentte çocukların konumunu özgün ve hak ettiği yere getirebilmek için, çaba gösterilmesi gereken bir kentsel gelişim yönü ve planlaması aşamasına ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir (Gleeson ve Sipe, 2006).

“Çocuk Dostu Kent” (Child Friendly City) kavramı Habitat II’de çocukların haklarını yerine getirme ve gerçekleştirmeyi kabul eden kent olarak tanımlanmaktadır (Riggio, 2002). “Çocuk Dostu Kent” Girişimi Habitat 1996 yılında UN-Habitat ve UNICEF tarafından başlatılmıştır. “Çocuk Dostu Kent Girişimi” 1991 yılında imzalanan Çocuk Hakları Sözleşmesiyle uyum içindedir. “Çocuk Dostu Kent” kendi yönetim sistemini çocuk hakları komitesi tarafından tanımlanan çocuk hakları sözleşmesinin dört genel prensibi üzerine kurmuş bulunmaktadır.

1. “Ayırım Gözetmeme” (Çocuk Hakları Sözleşmesi Md. 2),
2. “Çocuğun yüksek yararını gözetme” (Çocuk Hakları Sözleşmesi Md. 3),
3. “Yaşama ve Maximum Gelişim Hakkı” (Çocuk Hakları Sözleşmesi Md. 6),
4. “Çocukların bakış açılarına saygı duymak” (Çocuk Hakları Sözleşmesi Md. 12)

olarak kabul edilmiştir (Riggio, 2002).

Habitat II Konferansında çocuk dostu kent kavramı hız kazanmıştır. Çocuk Dostu Kentlerin tanımlanması ve oluşturulması için UNICEF CFC Sekreterliği tarafından çocuklara sahip büyük veya küçük, kentsel veya kırsal olsun tüm dünyadaki tüm toplulukların yönetim sistemine katılması hedeflenmiştir. Böylece *Çocuk Dostu Kent Eylem Çerçevesi* oluşturulmuştur. Çocuk Dostu Kent Eylem Çerçevesi (CFC Framework for Action), çocuk haklarının hayata geçirilmesi için gerekli süreç ya da yöntemi ulusal yönetim bazından, yerel yönetim sürecine dönüşmüştür.

UNICEF, Çocuk Dostu Şehirleri ve çocuk dostu şehri şu şekilde tanımlamaktadır: “Çocuk haklarına dair sözleşmenin hayata geçirilmesini sağlamak için

uygulamalar yürüten belediyeler ya da yerel yönetimler çocuk dostudur. Bu yerel yönetimler çocukların seslerini, ihtiyaçlarını, önceliklerini ve haklarını kamu politikaları, programları ve kararlarının bir parçası olarak ele alır ve uygulamalar üretirler” (UNICEF, 2004). Çocuk dostu bir sokakta çocuklar, “emniyetli ve korunmalı olmalı, yürüyebilmeli, bisiklet kullanabilmeli, sokağı tüm genişliği ile kullanılabilmeli, eğlenebilmeli, aktif “bir şekilde oynayabilmelidir (UNICEF, 2004).

Çocuklar ve gençler tehditlerle aktif olarak yüzleşmektedirler, sağlık ve refahında, kentsel gelişimin – kentsel biçimlerin ve toplumsal ve çevre bilimle ilgili değişkenlerin - doğrudan etkisi tanınmaya başlanmıştır. Disiplinler-arası ve ötesi araştırmalarda, yine de henüz mekân ve komşuluk konusuna yeterince yer verilemediğine dikkat çekilmektedir (Woolcock, Gleeson ve Randolph, 2010).

Yüksek binalarda, çöpler ve sırça-sarayların ötesinde, çocuk-dostu kentler oluşturabilmek için daha çok araştırmaya ihtiyaç olabilir (Whitzman ve Mizrachi 2012). Okul-öncesi çocukların gözünde iyi bir kent, *çeşitli güzergâhlarla dolu, sokağa çıkılabilen ve toplumun bir parçası olarak sosyalleşebildikleri güvenli bir yerde yaşamak* anlamına gelmektedir (Ergler, Smith, Kotsanas ve Hutchinson 2015).

Çocuk-dostu kentler, çocuk ve gençler için vatandaşlık ve katılma becerilerinin geliştiği ve uygulandığı bir ortam da sağlayabilir. Gençlerin, toplumsal ve mekânsal dünya görüşleriyle ilgili konuları araştırmalarına yardımcı olabilir, yerel yönetimle ve mahalle kaynaklarıyla etkileşimde bulunabilir, mekânsal yetkinlik ve güvenin gelişmesine katkı sağlayabilir (Wilks 2010).

Geleceğin elimizde olmasını sağlamak üzere planlamak olasıdır. Bir yüklenici firma tarafından Avustralya’da desteklenen bir projede, yeni bir konut bölgesi geliştirirken, çocuk-dostu araştırmaya yer verilmiş, çocukların özgün veri sunumuyla kentsel gelişim vizyon ve deneyimine, yerel mahallede yetiştikleri alan tasarımına katılım ve katkı sağlaması mümkün olmuştur. Tasarım-sonrası bir danışma değil; gerçek katılımlı eylem-araştırması fırsatı verilerek, çocukların değişimi düşleyen, tasarlayan aktörler olmasına imkân verilmiştir. İlgili mahallede yaşayanlar ve çocuklarla, “çocuk-odaklı” bir-dizi katılım çalıştayları düzenlenmiş, çocukların önemli, etkin, motive ve yetkin bir çevre koruma tasarımı tecrübesi edinmesi sağlanmıştır (Malone 2012).

“Çocuk Dostu Kent”in amaçları incelendiğinde, çocukların veya gençlerin yaşadıkları kentte karar almalarında özgür olmaları, sokaklarında güvenle yürümelerini, arkadaş edinmeleri ve oyun oynayabilmelerini, hayvanlar ve bitkilerle yeşil alanlara sahip olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. “Çocuk Dostu

Kent” konsepti henüz tamamlanmış ve kurulu bir model üzerine inşa edilmemiştir (Riggio, 2002). Dünyadaki “Çocuk Dostu Kent” girişimleri incelendiğinde; UNICEF İspanya’nın ve Fransa’nın çocuk dostu şehir girişimleri için özel web siteleri bulunmaktadır. Türkiye’de seçilen uygulama bölgeleri; Adana-Yüreğir, Ankara-Mamak, Bitlis, Erzurum-İspir, Giresun, İzmir-Bornova, Kırklareli-Lüleburgaz, Manisa, Mersin, Şanlıurfa-Eyyubi’yedir (UNICEF, 2004).

2. 1. Lüleburgaz Belediyesiyle Yapılan Mülakat Çalışması

Yapılan görüşmelerde verilen cevaplar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

1.Belediyenizin Çocuk Katılımına ilişkin durumu hakkında bilgi verebilir misiniz?

Lüleburgaz’ın 2014 yılı çocuk bütçesi 1.493.906 TL olarak hesaplanmıştır. 2013 yılı için ise 24.869.324 TL hesaplanmıştır. Ancak burada yapılan futbol akademisi yatırımı önemli bir yatırım olarak yer almıştır ve toplam tutarı 24.000.000 TL olarak bildirilmiştir. Bu açıdan bu olmadan yapılan hesaplamada 2013 bütçesi 869.324 TL olarak hesaplanmıştır. Bu açıdan bakıldığında 2013 ile 2014 arasında Lüleburgaz’da çocuklar için yapılan harcamaların son iki senede iki kata yakın artış gösterdiği görülmüştür. 2014 yılında belediyenin bütçesi 64.279.939 TL olurken; 2013 yılında ise 67.615.436 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu bütçelerde belediyenin netleşmiş olan harcama verileri temel alınmıştır. 2013 TÜİK verileri temel alınarak 0-15 yaş arasında 25.297 çocuk yaşamaktadır. Lüleburgaz’ın toplam nüfusu ise 138.827 olarak alınmıştır. Bu hesaplama göre Lüleburgaz’ın çocuk nüfus oranı %15,4 olarak hesaplanmıştır. Buna göre karşılaştırıldığında Lüleburgaz’da %15 çocuklar oluştururken çocuklar için yapılan harcamalar toplam harcamaların %3’leri civarındadır. Belediyede çocuklar için yapılan harcamalar ve ilgili kalemler/başlıklar incelendiğinde, 2014 yılında en çok spor alanında; 2013 yılında ise Kültür-Sanat ve Etkinlikler alanında harcamalar yapılmıştır.

Tablo 2: Belediyenin Çocuk Katılımı

Belediye ile ilgili bilgiler	Yapılan somut örnekler
<p>Belediyemizde çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda faaliyetler planlanmış, ancak henüz uygulamaya konmamıştır.</p> <p>Belediyemizde çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda en az 1 faaliyet gerçekleştirilmiş, faaliyete çocukların katılımı sağlanmıştır.</p> <p>Belediyemizde bir çocuk meclisimiz var ve bu vasıta ile çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda gerçekleştirilen faaliyet(ler)e çocukların katılımı sağlanmış ve çocukların düşüncelerini dile getirmelerine izin verilmiştir.</p> <p>Belediyemizde bir çocuk meclisimiz var ve bu vasıta ile çocuklar kendi yaşamlarına ilişkin konularda düzenli olarak görüşlerini dile getirebilmekte, belediye çalışmaları hakkında öneriler geliştirebilmektedir.</p> <p>Belediyemizde bir çocuk meclisimiz var ve bu vasıta ile çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda düzenli olarak faaliyetler çocuklarla birlikte planlanıyor, çocuklarla birlikte uygulanıyor, değerlendiriliyor. Değerlendirme sonrasında, çocukların aktif katılımıyla yeni faaliyetler planlanmaktadır.</p>	<p>Belediyenizin geçmiş deneyimlerini gözden geçirerek,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda neler yapıldığını, • Kaç çocuğa nasıl ulaşıldığını ve <ul style="list-style-type: none"> • Bunun katılım boyutunun nasıl değerlendirilebileceğini <p>Lütfen detaylandırarak açıklayınız.</p> <p>Belediyemiz çocuk haklarının yaşama geçirilmesi ve çocuk katılımı konusunda çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.</p> <p>Bunların en önemlisi 2017 yılında 25. kez kutlanan Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği'dir.</p> <p>Her yıl düzenlenen bu şenliği kentli çocuklar planlamakta ve uygulama alanlarının her aşamasında yer almaktadır. Yaklaşık olarak 2500 çocuk gösterilerde aktif olarak yer almaktadır.</p> <p>Şenlik programının sunumu çocuklar tarafından hazırlanıp, yapılmaktadır. 38 adet etkinlik çadırı, 6500 çocuğun yararlanabileceği şekilde düzenlenmektedir.</p> <p>Belediyemiz, Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği'ne mal ve malzeme alımı, emek gücü olarak destek vermektedir.</p> <p>Lüleburgaz Kent Konseyi bünyesinde 2005 yılında kurulan Çocuk Meclisi, "Çocuk Dostu" projesi kapsamında kentimizde oluşturulan Çocuk Sokağı'nda çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.</p> <p>Paydaşı olunan "Çocuk Dostu Kentler" projesi kapsamında 2015 yılında "Lüleburgaz Çocuk Hakları Temelli Kent Analizi Raporu" hazırlanmıştır.</p> <p>Ancak; Lüleburgaz Belediyesi 2017-2021 Stratejik Planı'na göre dezavantajlı gruplar ile ilgili yapılacak çalışmalara çocukları da dâhil etmeyi planlamaktadır. Yürütülecek çalışmalar sonucunda rapor hazırlanacaktır.</p>

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Aynı zamanda; “Anne-baba tutumlarının çocuk gelişimine etkisi” konulu toplantı gerçekleştirilmiştir. Haftanın 1 günü müzik ve beden eğitimi öğretmeni eşliğinde “Ritmik dans ve steple bedensel çalışma yapılmıştır. “Origami” çalışması bilenler bilmeyenlere öğretiyor şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yani, origamiyi bilen çocuklar bilmeyenlere öğretip birlikte yapmışlardır. “Killere şekil veriyoruz” etkinliği düzenlenmiştir. Bu etkinliğe de seramik öğretmenleri rehberlik etmiştir. Unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarının (mendil kapmaca, saklambaç, sek sek vb.) yanı sıra “Masal saati, birlikte şarkı söyleyelim gibi” aktiviteler de yapılmıştır. Etkinlikler her ay yaklaşık 250 çocuğa ulaşmaktadır. Çocuklar bu çalışmalar sırasında yeni dostluklar kurmuşlardır. Çocuk Meclisi bünyesinde bulunan tiyatro ekibi, her yıl bir oyun hazırlamakta olup, oynanacak oyun Çocuk Meclisi üyelerince belirlenmektedir. 2017 yılı içerisinde çevre temalı “Karagöz Park Bekçisi” isimli bir tiyatro oyunu hazırlanmıştır. Belediye ile birlikte Dünya Çevre Günü programında gösterilmiştir. Lüleburgaz Kent Konseyi Çocuk Meclisi, her yıl yapılan Olağan Genel Kurul ile kendi başkanlarını belirlemektedir. Lüleburgaz Kent Konseyi Çocuk Meclisi’nin 109 aktif üyesi bulunmaktadır. Bu bağlamda yukarı ki oranlardan görüldüğü gibi Lüleburgaz belediyesi çocuk harcamalarına ilişkin diğer ilerde yapılacak diğer çalışmalar için de örnek teşkil edecek çalışmalar yapmıştır.

2. Belediyenin Çocuk Dostu Yasal Çerçeveye ilişkin durumu ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

Tablo 3: Çocuk Dostu Yasal Çerçeveye İlişkin Durumu

Belediyenin Yapmış Olduğu Çalışmalar	Somut Örnekler
<p><i>Belediyemizde özellikle çocukların durumu iyileştirmek için karar alındı fakat kararlar uygulanmadı.</i></p> <p><i>Özellikle çocukların durumunu iyileştirmek için düzenli olarak Çocuk Hakları Sözleşmesi ile uyumlu kararlar alınır, uygulanır.</i></p> <p><i>İyileştirmek için karar alınırken çocukların ve onların bakım ve gelişiminden sorumlu birey ve kurumların görüşlerine başvurulmuştur.</i></p>	<p><i>Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Türkiye temsilciliği ve Lüleburgaz Belediyesi arasında 2014'te başlayıp, 2015 yılında sona ermesi planlanan Çocuk Dostu Şehirler Projesinin hayata geçirilmesi amacıyla işbirliği oluşturmak üzere bir Protokol metni imzalanmıştır. 2014 yılında Genç Kolaylaştırıcı eğitimi ile başlayan proje, 2015 yılında Lüleburgaz Çocuk Eylem Planı Çalıştayı faaliyeti ile devam etmiştir.</i></p> <p><i>Kent Konseyi Çocuk Meclisi üyelerinin katılım gösterdiği "Çocuk Hakları ve Katılımı", "Aile Eğitimi", "Çocuk Dostu Bütçeleme" eğitimi proje boyunca gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri arasındadır.</i></p> <p><i>Çocuk Dostu Bütçeleme Eğitimi ayrı bir önem arz etmiş olup, Lüleburgaz'da da organize edilmesi sağlanmış, böylece daha fazla çocuğun bilgi ve deneyim sahibi olması hedeflenmiştir.</i></p>

Kaynak: Yazarlar Tarafından Oluşturmuştur.

Bu bağlamda söz konusu projenin amaçlarından biri "Çocukların ihtiyaçlarına yönelik politikalar ve programlar tasarlamak, çocukların oyun ve gelişim haklarına erişimlerini sağlamak amacıyla kentsel alanlarda çocuk dostu mekânlar yaratma" olarak belirlenmiştir. Proje amacının gerçekleştirilmesine ilişkin Lüleburgaz Yeni Mahalle Özbek I. Sokak "Çocuk Sokağı" olarak düzenlenmiştir.

UNICEF ve IKEA'nın malzeme satın alımı ile hibe desteğinde bulunduğu proje kapsamında; ses-ışık-sahne sistemi, çöp kovası, banklar, çocuk çadırları, bahçe setleri, masa, sandalye, ressam sehpa vb. materyaller Lüleburgaz Belediyesi'ne hibe edilmiştir. 13 Ocak 2016 tarihinde UNICEF'ten gelen bir ekip tarafından Kent Konseyi Çocuk Meclisi'ne yönelik önce çocukların toplantı salonlarında röportaj yapılmış; ardından Belediye Başkanı Emin HALEBAK, proje ekibi ve çocuk meclisi üyeleri ile Çocuk Sokağı'nda video çekimi gerçekleştirilmiştir. "Çocuk Dostu Şehirler" projesinin "Kapanış Töreni" 2 Mart 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

4. Belediyenin Çocuk Hakları Stratejisine ilişkin durumu nasıldır?

Tablo 4: Belediyenin Çocuk Hakları Stratejisi

Belediyenin Yapmış Olduğu Çalışmalar	Somut Örnekler
<p><i>Belediyemizin stratejik planında doğrudan çocuklarla ilgili amaç/hedef yok, ancak kapsamı nedeniyle çocuklarla ilgili olabilecek amaç/hedefler var.</i></p> <p><i>Belediyemizin stratejik planında doğrudan çocuklarla ilgili bir amaç/hedef var.</i></p> <p><i>Belediyemizin zamanında geliştirilmiş bir çocuk hakları stratejisi var, ancak bunu hayata geçirecek bir eylem planı henüz oluşturulmadı.</i></p> <p><i>Belediyemizin Çocuk Haklarına ilişkin Stratejik Planlaması bulunmamaktadır, ancak “Çocuk Dostu Şehirler Projesi” kapsamında “Çocuk Çalışmayı” gerçekleştirilmiş, eylem planı oluşturulmuş ve uygulanmıştır.</i></p> <p><i>Belediyemizin çocuk hakları stratejisi ve eylem planı uygulanıyor, izleniyor ve düzenli olarak güncelleniyor.</i></p>	<p><i>Belediyenizin stratejik planında doğrudan ya da kapsamı nedeniyle çocuklarla ilgili amaç/hedef var mı?</i></p> <p><i>Belediyemizin stratejik planında doğrudan çocuklarla ilgili bir amaç/hedef bulunmamaktadır.</i></p> <p><i>Ancak doğrudan çocuklarla ilgili Stratejik Faaliyet ve Projeler ve Performans Göstergeleri mevcuttur.</i></p> <p><i>Belediyemizin stratejik planında kapsamı nedeniyle çocuklarla ilgili amaç/hedefler şu şekildedir.</i></p> <p><i>“Stratejik Yönetim ile İşleyen Kurum” un ve “Kültür Kentinin” sürdürülebilirliğini sağlamak.</i></p> <p><i>Kültürel, sanatsal ve sosyal etkinlikleri sürdürmek, işbirliklerini güçlendirmek ve katılımcılığı artırmak</i></p> <p><i>“Kent Kültürü Kimliği”ni ortaya çıkarmak</i></p> <p><i>Yaşam kalitesi yüksek, değer yaratan yaşanabilir ve sürdürülebilir kent olmak</i></p>

Kaynak: Yazarlar Tarafından Oluşturulmuştur.

4. Kentimizin geleceğine yön veren, beklentileri karşılayan sosyal donatı alanlarını planlamak ve fiziki mekânları oluşturmaya yönelik projeler nelerdir?

Faaliyet ve projeler

1-Lüleburgaz Yıldızları Sanat Akademisinin yapılması

2- Lüleburgaz Yıldızları Yüzme Akademisinin yapılması

3- Lüleburgaz Yıldızları Tenis Akademisinin yapılması

4- Lüleburgaz Yıldızları Salon Sporları Akademisi yapılması

5- Lüleburgaz Yıldızları Yaratıcılık Akademisi yapılması

5.Kent yaşayanlarının aktif bir şekilde kullanacağı, açık kamusal alanları planlamak, düzenlemelerini yapmak ve var olanları yaşatmak adına yapılan projeler nelerdir?

Faaliyet ve projeler

1-Portatif yüzme havuzu ve buz pisti etkinliği

Güçlü sosyal yapı ve orta sınıf hâkimiyetinin sürdürülebilmesini sağlayacak tedbirler almak hedeflenmiştir.

6.Kentimiz için değer olan “Demokrasi Kültürü” nü ve “İyi Yönetişim” i güçlendirmek adına yapılan faaliyetler nelerdir?

Faaliyet ve projeler

1-Çocuklar ve gençlere “Demokrasi Okulu Projesi

2- Çocuk Sokağı etkinlikleri

3- Çocuk Muhtarlar Projesi

4- Çocuk, gençlik ve kadın odaklı katılımcı bütçeleme çalışmaları

5- Okullar Hayat Olsun Projesi

7. Bireysel ve toplumsal gelişimi destekleyen her alanda (Kültürel, Sosyal, Sportif, Eğitsel, Bilimsel vb.) faaliyetler hakkında bilgi alabilir miyiz?

Faaliyet ve projeler

1-Amatör sporcuların ve spor kulüplerinin desteklenmesi

2- Ulusal ve Uluslararası spor organizasyonlarının düzenlenmesi

3- Atölye çalışmalarının yapılması (Müzik Atölyesi)

4- Deniz ve Orman Kamp organizasyonu

8.İnovatif düşüncüyü üreten, geliştiren ve uygulayan akıllı kent olmak hedefleri nelerdir?

İnovasyon kültürünü oluşturmak üzere *Bilişim Garaj Akademisi*:

“İnovasyon kültürünü oluşturmak” hedefini gerçekleştirmeye yönelik olarak; yaşları 7 ile 16 arasındaki toplam 150 öğrenciye “Bilişim Garaj Akademisi” adı altında bilişim dersleri verilmektedir. 2 yıl sürecek program; yazılım, web tasarımı, 3d tasarımı, 3d yazıcıları kullanma, robotik, mobil uygulama geliştirme ve bilişimde girişimcilik derslerinden oluşmaktadır. Öğrenciler çevrimiçi eğitim ile 7 gün 24 saat istedikleri zaman eğitimin teorik kısmını alırken, haftada 1 gün bir buçuk saat belediyenin bilgisayar laboratuvarında proje geliştirebilme imkânına sahiptirler. Bu program için bilgisayar laboratuvarına 3 adet 3D yazıcı alınmıştır.

9. Bu hedeflere ait bir bütçe ayrılmış mı? Belirlenen hedeflere ulaşma durumu nedir?

Evet, *Stratejik Plan* da *Tahmini Kaynak İhtiyacı Tablosu* içerisinde yer almaktadır. Hedeflere ilişkin *Performans Göstergeleri* aracılığı ile izleme ve değerlendirmesi yapılacaktır.

10. Belediyenizin Çocuk Haklarını Bilinir Kılmaya ilişkin durumu hakkında bilgi verebilir misiniz?

Toplumun önemli bir parçası olan çocuklarımıza yönelik hakların korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesinin farkında olan Lüleburgaz Belediyesi 2005 yılında kurduğu “Lüleburgaz Kent Konseyi Çocuk Meclisi” ve çocukların aktif katılımını sağladığı model ile çocuklar için dolaylı bütçe harcamaları gerçekleştirerek yerel düzeydeki sorumluluğunu yerine getirmiştir.

2014-2015 yıllarında UNICEF’in liderliğinde yürütülen “Çocuk Dostu Kentler” projesine paydaş olarak katılan Lüleburgaz Belediyesi; çocuk meclisi ve kurumun kapasite artırımına yönelik ulusal platformlarda bulunma fırsatını yakalamıştır.

Projenin, bilinirliği ve görünür kılınmasında en önemli unsur; ilçemiz Yeni Mahalle Özbek I. Sokakta düzenlenen “Çocuk Sokağı” olmuştur. Çocuk haklarının tabelalar ile monte edildiği sokakta gerek çocuk meclisi üyeleri gerekse kentin diğer çocukları sosyal gelişimlerine olumlu etki sağlayacak etkinlikler geliştirmekte olup tüm bu çalışmalar STK vb. tarafından izlenmektedir. Afiş ve tabela görsellerinin yanı sıra sosyal medya aracılığı ile de çocuk haklarının bilinirliği artırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca; Lüleburgaz Kent Konseyi

paydaşlığı ile 20 Kasım 2014 tarihinde “Dünya Çocuk Hakları Çocuk Çalıştayı” düzenlenmiştir.

11. Belediyenin Çocuklara Yönelik Bağımsız Savunuya ilişkin durumu hakkında bilgi alabilir miyiz?

a. Kentinizdeki karar organlarının, çocuklar için çalışma yürüten kurum ve bireylerin, çocuk hakları ile ilgili bilgi düzeyleri ve tutumları nedir?

b. Bu konuda herhangi bir çalışma yapıldı mı? Yapılmadı ise; yapmayı düşünür müsünüz?

Marmara Belediyeler Birliği Şehir Planlama ve Tasarım Merkezi tarafından 11-12 Nisan 2015 tarihlerinde düzenlenen “Çocuk için çocuklarla birlikte” temalı “I. Uluslararası Çocukların Şehri Kongresi”ne Belediye personeli tarafından katılım gösterilmiştir.

Kurum temsilcileri tarafından hem çocuk çalıştaylarına katılım gösterilmiş hem de tanıtım amaçlı stant açılmıştır.

2.2. Lüleburgaz İlçesinde Yapılan Mülakat Çalışması

Yapılan mülakat çalışmasında yanıtların “benzer düzeye” geldiği doyum noktasında, kısaca derlendiği bir özet oluşturulmuştur. Bu bağlamda, birkaç örnek içeriği aşağıda verilmiştir.

Tablo: 5 Halkla Yapılan Mülakat Verileri

Yapılan çocuk dostu kent projesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Gelecekte Lüleburgaz “Çocuk Dostu Kent unvanına sahip olabilir mi?	- Konu hakkında bilgi vermediler çok çalışırlarsa sıralamaya belki girebilirler %15 - Çocuk dostu kent projesi hakkında bir bilgin yok %15 - Evet, bu konu hakkında bilgim var %70
Çocuklarayönelik yapılansempozyum ve etkinlikleri yeterli buluyor musunuz?	-Hayır, yeterli bulmuyorum %12,5 -Evet, yeterli %37,5 - Kısmen % 50
Çocukların kendilerini geliştirebilecekleri, kurslar ve etkinlikler var mı?	- Çocukların kendilerini geliştirebilecekleri etkinlikler var. Etkinlik çalışmaları gayet etkili, evet birçok etkinlik var %40 - Evet, kurslar var fakat yeterli bulmuyorum %45

	- Hayır, bence daha çok çalışmalar %15
Çocukların açık havada spor yapabilecekleri alanlar var mı ve herkese açık kreşler bulunuyor mu?	-Çocukların açık havada spor yapabilecekleri alanlar yeterli değil %75 - Kısmen yeterli % 12,5 - Evet, yeterli % 12,5
Çocuklar için sokaklarda sağlanan güvenlik önlemleri var mı? Güvenlik önlemleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?	-Çocuklar için sokaklarda güvenlik önlemleri yok %87,5 - Bazı yerlerde mevcut%5 - Evet, yeterli buluyorum fakat çok önlem alınmalı %7,5
Çocuk Dostu Kent özellikle çocuklar- anne sağlığı merkezleri buluyor mu?	-Bu konu hakkında bir bilgim yok %15 - Evet, var ama yeterli değil % 27,5 - Evet, yeterli %57,5
Çocukların kendilerini ifade edebilecekleri ve yaşadıkları şehirde yerel yönetim şikâyetle bulabilecekleri alanlar mevcut mu ve şikâyetler dikkate alıyor mu?	- Çocukların kendilerini ifade edebilecekleri alanlar mevcut değil, Şikâyetler dinlenilmiyor ve dikkate alınmıyor, çocuklar kendilerini ifade edemiyor %45 - Kısmen dinleniyor %32,5 - Evet, çocukların istekleri dinleniyor %22,5
Belediye toplantılarına çocuklar katılıyor mu?	-Belli zamanlarda, Bazen %22,5 -Hayır, % 62,5 - Evet % 15
Belediye çocuk meclisinin yapmış olduğu çalışmalar hakkında ne düşünüyorsunuz? Kent konseyleri çocuk meclisin yapmış olduğu faaliyetleri çocukların yerel yönetimlere katılması açısından aktif buluyor musunuz?	-Evet, yeterli buluyorum %80 -Geliştirilebilir %10
Sizce tüm çocukları kapsayacak bir proje olduğunu düşünüyor musunuz?	- Hayır, düşünmüyorum yapılan proje sonucu dezavantajlı çocuklara katkı sağlandı fakat yeterli değil % 70; - Kısmen yeterli % 30
Diğer şehirlerin öğrenmesine yardımcı mı?	- Hayır %65 - Kısmen oluyor %17,5 - Evet, diğer şehirlerin öğrenmesine yardımcı oldu %12,5

Kaynak: Yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Yapılan görüşmeler sonucunda çocuk oyun alanında tüm güvenlik tedbirlerinin şehir içinde az olduğunu söyleyebiliriz. Aynı zamanda her çocuğun aynı anda erişebileceği oyun alanlarının da az olduğu sonucuna varılmıştır. Oyun alanları çocuğun yaratıcılığını teşvik edici şekilde yeniden tasarlanmalı çocuklar özgür alanlarda oyun oynamalıdır. Lüleburgaz belediye sınırlarında Yeni Mahalle Özbek I. Sokakta düzenlenen “Çocuk Sokağı” oluşturulmuştur. Yapılan mülakat sonucunda, çocuk haklarının tabelalar ile monte edildiği sokakta gerek çocuk meclisi üyeleri gerekse kentin diğer çocuklarının sosyal gelişimlerine olumlu etki sağlayacak etkinlikler geliştirildiğini söyleyebiliriz. Aynı zamanda mülakat sonucunda, etkinliklerin sayısının artırılması gerektiği beyan oranı yüksektir. Afiş ve tabela görsellerinin çocuklar için yetersiz olduğunu, bununla ilgili olarak belediyenin çalışmaları olduğunu söyleyebiliriz.

Kent Konseyi Çocuk Meclisi üyelerinin katılım gösterdiği “Çocuk Hakları ve Katılımı”, “Aile Eğitimi”, “Çocuk Dostu Bütçeleme” eğitimi proje boyunca gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri dönem içinde gerçekleşmiş olup mülakat sonuçlarına göre; çocukların kendi haklarını tam olarak dile getiremedikleri, bu konuyla ilgili olarak halkın, yapılan çalışmaları yetersiz bulduğu sonucuna varılmıştır.

3. ÇOCUK DOSTU LÜLEBURGAZ İÇİN SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yaşadığımız mekânı çocukların gözünden görmek ve değerlendirmek önemlidir. Yerel demokrasinin güçlenmesi açısından çocukların yerelde söz sahibi olmaları ve çocuk odaklı projelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Çocuk dostu bir sokak, sürücülerini uyarmak için trafik işaretleri, uyarıcı tabelaların olduğu trafiğin daha az olduğu ve çocukların özgürce oyun oynadıkları güvenli bir sokaktır. Çocuk dostu bir sokakta çocuklar diledikleri gibi bisiklet sürebilmeli ve oyun mekânlarında bulunan bir takım yönlendiricilerle kendini kontrol etmesini öğrenmelidir. Çocuk dostu sokak tasarlanırken, yaşlılarıyla bir arada bulunan çocukların dış mekânı keşif etmeleri ve dış çevre ile bağ oluşturması açısından önemlidir. Yapılan mülakat sonucunda şehir içinde çocuklar için düzenlemelerin yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aynı zamanda şehir içinde çocuklar için güvenlik önemlerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda şehir içinde çocukların okul ve ev arasındaki seyahati ebeveyninden bağımsız tek ya da arkadaşları ile gerçekleştirebileceği mekânların düzenlenmesi gerekmektedir. Çocuklar için okul ve ev arasında güvenli rotalar olması çevre-davranış ilişkilerini geliştirmek açısından önemlidir. Evi yakın olan çocukların kendi başlarına okula gidebilecekleri alanlar oluşturularak, çevredeki yabancılara karşı güvenli olmalıdır.

Lüleburgaz ilçesi örneğinde görüleceği üzere, çocuk meclisine katılımında çocukların mecliste kendilerini ifade etmelerinde eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır. Engelliler, göçmen çocuklar gibi diğer gruplarla çocukların her yerde karşılaşabileceği ortamları kurmak gerekmektedir. Bu bağlamda belediyenin yerel yönetimler bünyesinde çocukların duygu ve düşüncelerine yer vermesi gerekmektedir. 1999 yılından itibaren bir Çocuk Meclisi'nin aktif olduğu ve özellikle 23 Nisan Şenlikleri'nin bu meclis tarafından organize edildiği aktarılmıştır. UNICEF Çocuk Dostu Kent Projesi ile birlikte de Çocuk Meclisi daha işlevsel hale gelmiştir. Lüleburgaz Belediyesi tarafından çocuklara yönelik geliştirilen projeler, yatırım ve harcamalarda belediyenin ağırlıklı olarak fiziki mekânlar ile olanak sağlamaya çalıştığını söyleyebiliriz. Lüleburgaz ilçesi yerel yönetimi, çocuklar üzerine oldukça çeşitli farklı alanlarda faaliyet ve hizmetler yürütmektedir. Yerel yönetim bünyesinde çocukla ilgilenen birimler arasında koordinasyon sağlamaktadır.

Proje kapsamında “Anne-baba tutumlarının çocuk gelişimine etkisi” konulu toplantı düzenlenmiştir. “Ritmik dans ve steple fiziksel aktiviteler, “Origami” çalışması “Killere şekil veriyoruz” etkinlikleri düzenlenerek çocuklarla çeşitli aktiviteler yapılmıştır. Mülakat çalışmasında yapılan çalışmalar yeterli bulunmakta ve desteklenmektedir. Aynı zamanda Çocuk Sokağı'nda yazın oluşan gruplarla kültür alanında “Anne-Çocuk Atölyesi” kurulmuştur. Fakat yapılan mülakat çalışmasında anne ve çocuk sağlığının geliştirilmesi gerektiğine yönelik cevaplar verilmiştir.

Belediyenin yaptığı uygulamaların tanıtımı ve hedeflerini ortaya koyduğu ve buna yönelik çalışmalar yürüttüğü yapılan mülakat çalışmasında görülmüştür. Çocukların fiziki, psikolojik ve bilişsel ihtiyaçları çerçevesinde daha iyi ebeveynlik uygulamaları edinmeleri konusunda ebeveynlere destek olmak amaçlanmaktadır. Lüleburgaz'da çocukların katılımcılık konusunda sınırlı imkânlarla sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırma sonucunda çocukların kendilerini ifade edebilecekleri ve yaşadıkları şehirde yerel yönetime dilek/şikâyette bulunabilecekleri alanların az olduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle kent konseyleri çocuk meclisi bu konuyla ilgili çalışmaları geliştirmeli, aktif olarak kentte yaşayan çocukların istekleri dinlenmeli ve dikkate alınmalıdır. Aynı zamanda çocukların sanat, kültür ve bilimle olan ilişkisi güçlendirilerek, sivil toplum-yerel yönetimler-merkezi yönetim birimleri arasında karşılıklı etkileşim sağlanması gerekmektedir. Lüleburgaz Belediyesi, Trakya Kalkınma Ajansı'nın 2011 yılı Sosyo-Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı çağrısını “Engelsiz Yaşam” Projesi ile başlatmıştır. Engelli vatandaşlara

yönelik gerçekleştirilen projede engellilerin hem sosyal yaşamına katkı sağlayarak hem de mesleki bilgi ve beceri seviyelerini yükselterek istihdam edilmelerine katkı sağlayacak bir dizi faaliyet gerçekleştirilmiştir.

Çocukların fiziksel çevresini oluşturan mekânlarla ilgili istek ve beklentileri dikkat alınmalıdır. Bu bağlamda ebeveynlerin de çocuklarla zaman geçirebileceği mekânlar oluşturulmalıdır. Sürdürülebilir kalkınma açısından yeşil alanların şehir içinde olması önemlidir. Aynı zamanda belediyenin yapmış olduğu karbon salınımı, iklim değişikliği gibi çevresel sorunlarla ilgili uygulamalar iyi bir yönetim örneğidir. Başta çocuklar olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde farkındalık yaratmaktadır. Kent içerisinde tüm vatandaşların çocuklarıyla birlikte, rahatça faydalanabilecekleri, bireylerin taleplerini dile getirebileceği alanlar olmakla birlikte, çocukların serbest oyun mekânları geliştirilmelidir. Araştırmanın sonucunda proje ve uygulama, bir belediyenin “çocuklara” yönelik hizmet sunma kapasitesini geliştirmede bir öncü adım olabilmektedir. Eksikliklerin, yine “yönetişim” modeli ile ilgili kesimlerin katkı, katılım, desteği ve görüşü de alınarak geliştirilebileceği varsayılabilir.

KAYNAKÇA

Brendan Gleeson & Neil Sipe (Ed.), *Creating child friendly cities: reinstating kids in the city*. London, United Kingdom: Routledge, 2006.

Carolyn Whitzman & Dana Mizrachi. “*Creating Child-Friendly High-Rise Environments: Beyond Wastelands and Glasshouses, Urban Policy and Research*”, 30:3, 2012, 233-249.

Churchman, A “*Is There a Place for Children in the City?*”, *Journal of Urban Design*, 8: 2. 2003, 99-111.

Christina Ergler, Kylie Smith, Cassandra Kotsanas & Constance Hutchinson . “*What Makes a Good City in Pre-schoolers' Eyes? Findings from Participatory Planning Projects in Australia and New Zealand, Journal of Urban Design*,” 20:4, 2015, 461-478.

Çakırer-Özservet, Y. “*Çocuk Dostu Belediyecilik*”. *TBB İller ve Bölgeler Dergisi*, 802:1, 2015, 38-43.

Geoffrey Woolcock, Brendan Gleeson & Bill Randolph. “*Urban research and child-friendly cities: a new Australian outline*”, *Children's Geographies*, 8:2, 2010, 177-192.

Gökulu, Gökhan .“*Kent Güvenliği Kentleşme ve Suç İlişkisi*”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24: 1, 2010, 209-226.

Gray, P. *Free to Learn. Why Unleashing the Instinct to Play Will Make Our Children Happier, More Self-Reliant, and Better Students for Life*. Basic Books, (ISBN:978-0465-02599-2), 2013.

Judith Wilks. “*Child-friendly cities: a place for active citizenship in geographical and environmental education*”, *International Research in Geographical and Environmental Education*, 19:1, 2010, 25-38.

Karen Malone .“*The future lies in our hands*”: *children as researchers and environmental change agents in designing a child-friendly neighbourhood*, *Local Environment*, 18:3, 2012 372-395.

Karen Malone, “*Child Friendly Cities: A Model of Planning for Sustainable Development*” in *Designing Cities with Children and Young People: Beyond Playgrounds and Skate Parks*, Kate Bishop ve Linda Corker (Ed.), New York: Routledge, 2017.

Moroğlu, N. Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuk Hakları. N.Moroğlu (Der.), Türkiye’de ve Dünyada Çocuk Hakları . İstanbul : Alkev Yayınevi, 2013

Percy-Smith, B. “Changing Cultures, “Changing Spaces: Developing Neighbourhood Spaces for Children Using Community Social Learning.Open”, 2004.

Riggio, E. (2002). *Child Friendly Cities: Good Governance in The Best Interests Of The Child, Environment & Urbanization*, 14, 2. <http://www.bvsde.paho.org/bvsacd/cd26/enurb/v14n2/45.pdf>
İndirme Tarihi: [07.03.2018]

Sanson H. Carlsen J. & Newitt M. *Shaping Neighbourhoods: Play and Informal Recreation-Supplementary Planning Guidance*. Greater London Authority. 2012.

Tandoğan, O. (2011). İstanbul’da “Çocuk dostu kent” ç n açık alanların planlama, tasarım ve yönetim ilkelerinin oluşturulması, İstanbul Teknik Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, 2011, 1-320.

Tandoğan, O & Ergun, N. “*Çocuk İçin Daha Yaşanılır Bir İstanbul İçin Öneriler: Başakşehir Kiptaş Toplu Konut ve Küçük Ayasofya Mahallesi Örneği*”. *Planlama*, 23 (3), 134-146. (DOI: 10.5505/planlama.2013.02418).

UNICEF. *Dünya Çocuklarının Durumu*, Ankara: UNICEF Türkiye Temsilciliği, (1997).

UNICEF. *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama Elkitabı*, Ankara: Ajans Türk Basın ve Basım A.ğ, (1998).

UNICEF. *Çocuk Dostu Okul Kılavuz Kitap*, Ankara, 2003

UNICEF. *Dünya Çocuklarının Durumu 2005 Raporu*, UNICEF Türkiye Temsilciliği Yayınları, 2004.